NN 142/2021 (23.12.2021.), Pravilnik o državnoj mreži meteorološkog i hidrološkog motriteljskog sustava

DRŽAVNI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD

2421

Na temelju članka 7. stavka 5. Zakona o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti, (»Narodne novine« broj 66/19), glavna ravnateljica Državnog hidrometeorološkog zavoda je donijela

PRAVILNIK

O DRŽAVNOJ MREŽI METEOROLOŠKOG I HIDROLOŠKOG MOTRITELJSKOG SUSTAVA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom utvrđuje državna mreža, način rada, način prikupljanja, obrada, kontrola, kontrola točnosti, zapisivanje, šifriranje i arhiviranje podataka, način izvješćivanja te opseg i dinamika međunarodne razmjene podataka meteorološkog i hidrološkog motriteljskog sustava.

Članak 2.

(1) Meteorološki i hidrološki motriteljski sustav Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Motriteljski sustav) uspostavljen je u svrhu obavljanja motrenja meteoroloških i hidroloških elemenata, pojava i procesa od interesa za Republiku Hrvatsku, a sastoji se od državne mreže meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja.

(2) Za potrebe Motriteljskog sustava dodatno se koriste podaci o kemijskom sastavu atmosfere s postaja državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka, sukladno propisu kojim se utvrđuje popis mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka te hidrološki podaci s postaja pravne osobe za upravljanje vodama za praćenje stanja voda i operativnog upravljanja rizicima od poplava sukladno propisima kojima je uređeno područje upravljanja vodama.

Članak 3.

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *granulometrijski sastav riječnog nanosa* je kvantitativna raspodjela čestica u masi uzetog uzorka suspendiranog riječnog nanosa ili nanosa s dna, iskazana u postotcima od ukupne mase ispitivanog uzorka;

2) *godišnji program hidroloških radova* je program koji za kalendarsku godinu definira hidrološke elemente i pojave koje se motre (mjere i opažaju) na pojedinoj hidrološkoj postaji državne mreže;

3) *hidrološki režim (ili vodni režim)* je skup veličina i pokazatelja koji opisuju stanje ili karakter hidroloških prilika na nekom vodnom tijelu. Može se odnositi i na stanje nekog pojedinačnog hidrološkog elementa pa se u tom slučaju govori npr. o režimu leda, riječnog nanosa, temperaturnom režimu i slično;

4) *Hidrološki informacijski sustav (HIS)* je niz organizacijskih, strojnih, programskih i komunikacijskih struktura koje osiguravaju prikupljanje hidroloških podataka i informacija, njihovo arhiviranje, obradu i distribuciju korisnicima;

5) *kišomjerna postaja* je postaja s neprofesionalnim motriteljem, koja obavlja mjerenja oborine u 07h, te prati vrijeme tijekom 24 sata;

6) *meteorološka postaja* je postaja na kojoj se izvodi bilo koji program meteoroloških motrenja;

7) *meteorološki opservatorij* je postaja na kojoj se obavljaju kompleksna instrumentalna istraživanja procesa u atmosferi i izvodi više vrsta programa meteoroloških opažanja;

8) *meteorološko motrenje* je instrumentalno ili vizualno utvrđivanje vrijednosti meteoroloških elemenata;

9) *meteorološko izvješće* je izvješće o meteorološkim uvjetima opaženim na određenom mjestu u određeno vrijeme;

10) *poprečni profil korita vodotoka* je presjek okomit na glavni smjer toka omeđen vodnim licem i omočenim obodom korita;

11) *prizemna postaja* je postaja na kojoj se obavljaju prizemna motrenja;

12) *program motrenja* je program koji definira meteorološke elemente i pojave koji se motre (mjere i opažaju) na pojedinoj meteorološkoj postaji;

13) *protok* je volumen vode koja protječe nekim poprečnim profilom vodotoka u jedinici vremena;

14) *razina podzemne vode* je ravnina vode u vodonosniku ispod koje su sve pore i pukotine ispunjene vodom i na kojoj je hidrostatski tlak jednak atmosferskom tlaku;

15) *SEV* – srednje mjesno vrijeme;

16) *stvarno vrijeme opažanja* je:

a) u slučaju prizemnih motrenja – vrijeme očitavanja barometra;

b) u slučaju visinskih mjerenja – vrijeme lansiranja balona ili raketa;

17) *suspendirani nanos* je dio ukupnog nanosa kojeg u suspenziji održava turbulencija toka vode;

18) *visinska postaja* je postaja na kojoj se obavljaju visinska mjerenja;

19) *vodokaz ili vodokazna letva* je stupnjevana skala na okomitoj ili kosoj letvi kojom se mjere vodostaji u vodotocima, vodnim spremnicima ili jezerima;

20) *vodonosnik* je propusna vodonosna tvorba sposobna za čuvanje i protjecanje vode u podzemlju tako da je moguće osigurati njihove iskoristive količine;

21) *vodostaj* je relativno odstupanje razine vode od utvrđene točke nule vodokaza;

22) *vodotok* je prirodno ili umjetno korito s vodom koja u njemu teče pod utjecajem gravitacije.

II. DRŽAVNA MREŽA

Članak 4.

(1) Državna mreža meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja je skup svih mreža meteoroloških i hidroloških postaja (u daljnjem tekstu: Državna mreža) pojedine vrste od interesa za Republiku Hrvatsku na kojima se provode motrenja prema određenim propisima, naputcima te smjernicama i preporukama Svjetske meteorološke organizacije kako bi se osigurao sljediv, reprezentativan, visokokvalitetan, pouzdan i pravovremen podatak o stanju atmosfere, voda i tla na čitavom području Republike Hrvatske.

(2) Postaje Državne mreže izabrane su po kriteriju utvrđenom ovim Pravilnikom i dio su motriteljskog sustava te u pravilu rade u sastavu Državnog hidrometeorološkog zavoda (u daljnjem tekstu: Državni zavod), a sredstva za njihov rad osigurana su u državnom proračunu.

(3) Zrakoplovne meteorološke postaje nisu u nadležnosti Državnog zavoda.

1. MREŽA METEOROLOŠKIH, METEOROLOŠKO-OCEANOGRAFSKIH I FENOLOŠKIH POSTAJA

1.1. Mreža meteoroloških postaja

Članak 5.

(1) Osnovna podjela meteoroloških postaja definirana je vrstom i opsegom motrenja koja se na postaji provode.

(2) Na meteorološkoj postaji može se provoditi jedna ili više vrsta motrenja te je za svaku vrstu meteorološke postaje definiran program rada s obzirom na vrstu motrenja.

Članak 6.

(1) Prema vrsti, meteorološke postaje dijele se na:

1) Prizemne meteorološke postaje:

a. Glavne meteorološke postaje (glavne klimatološke postaje);

b. Meteorološke opservatorije;

c. Glavne agrometeorološke postaje;

d. Klimatološke postaje;

e. Kišomjerne postaje;

f. Zrakoplovne meteorološke postaje.

2) Visinske meteorološke postaje;

3) Daljinske meteorološke postaje;

4) Visinsko-daljinske meteorološke postaje.

(2) Skup meteoroloških postaja iste vrste čine mrežu postaja te vrste, a sve mreže meteoroloških postaja zajedno čine mrežu meteoroloških postaja.

(3) Popis meteoroloških postaja u sastavu mreže meteoroloških postaja navedene su u Odluci o utvrđivanju položaja meteoroloških, hidroloških, meteorološko oceanografskih i fenoloških postaja od interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 7.

(1) Na pojedinoj meteorološkoj postaji, kada za to postoji potreba i mogućnost, izvodi se više programa motrenja.

(2) Meteorološke postaje na kojima se izvodi isti program meteoroloških motrenja čine mrežu postaja te vrste (mreža glavnih meteoroloških postaja, mreža klimatoloških postaja i druge).

Članak 8.

Meteorološke postaje, s obzirom na postojanje motritelja, dijela se na meteorološke postaje sa stalnim profesionalnim meteorološkim motriteljima, honorarnim motriteljima i meteorološke postaje bez motritelja na kojima postoje automatski mjerni sustavi.

Članak 9.

Mjerodavni kriteriji i lokacija za meteorološku postaju određuju se prema uvjetima koji su utvrđeni propisima o postupcima i načinu meteoroloških motrenja koje donosi Svjetska meteorološka organizacija.

Članak 10.

Meteorološke postaje definirane su imenom, položajnim koordinatama i nadmorskom visinom.

Članak 11.

(1) Meteorološke postaje sa stalnim profesionalnim meteorološkim motriteljima u ovisnosti o broju motritelja, dijele se na postaje:

1. Prvog reda – imaju 4 ili više profesionalnih motritelja s dežurstvom 0 – 24 sata;

2. Drugog reda – imaju 3 profesionalna motritelja s dežurstvom 04 – 21 po SEV-u;

3. Trećeg reda – imaju 2 profesionalna motritelja s dežurstvom 07 – 21 po SEV-u.

(2) Unutar razdoblja iz stavka 1. ovog članka postoje prekidi u radu ovisno o raspoloživosti radnih sati, a radno vrijeme se definira Pravilnikom o unutarnjem redu Državnog zavoda.

Članak 12.

Meteorološke postaje sa stalnim profesionalnim meteorološkim motriteljima su: glavne meteorološke postaje, meteorološki opservatoriji, glavne agrometeorološke postaje i zrakoplovne meteorološke postaje.

Članak 13.

Program motrenja meteoroloških postaja i prostorna raspodjela definirani su Programom rada meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja.

1.2. Mreža meteorološko-oceanografskih postaja

Članak 14.

Osnovna podjela meteorološko-oceanografskih postaja definirana je vrstom i opsegom motrenja koja se na postaji provode.

Članak 15.

(1) Prema vrsti, meteorološko-oceanografske postaje dijele se na:

1) Priobalne meteorološko-oceanografske postaje;

2) Meteorološko-oceanografske plutače.

(2) Skup meteorološko-oceanografskih postaja iste vrste čine mrežu postaja te vrste, a sve mreže meteorološko-oceanografskih postaja zajedno čine mrežu meteorološko-oceanografskih postaja.

(3) Meteorološko-oceanografske postaje u sastavu mreže meteorološko-oceanografskih postaja navedene su u Odluci o utvrđivanju položaja meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja od interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 16.

Mjerodavni kriteriji i lokacija za meteorološko-oceanografsku postaju određuju se prema uvjetima koji su utvrđeni propisima o postupcima i načinu meteorološko-oceanografskih motrenja koje donosi Svjetska meteorološka organizacija.

Članak 17.

Meteorološko-oceanografske postaje definirane su imenom i položajnim koordinatama, a meteorološko-oceanografske plutače još i dubinom sidrenja.

Članak 18.

Program rada meteorološko-oceanografskih postaja i prostorna raspodjela definirani su Programom rada meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja.

1.3. Mreža fenoloških postaja

Članak 19.

(1) Mrežu fenoloških postaja u Republici Hrvatskoj čini skup svih fenoloških postaja čiji podaci služe za praćenje i istraživanje različitih klimatsko vegetacijskih područja.

(2) Popis fenoloških postaja u sastavu mreže fenoloških postaja naveden je u Odluci o utvrđivanju položaja meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja od interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 20.

Fenološke postaje definirane su imenom, položajnim koordinatama i nadmorskom visinom.

Članak 21.

Program rada fenoloških postaja i prostorna raspodjela definirani su Programom rada meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja.

2. MREŽA HIDROLOŠKIH POSTAJA

Članak 22.

Prema namjeni, odnosno vrsti voda koje se prate, hidrološke postaje državne mreže dijele se na:

1) Postaje za praćenje stanja površinskih voda;

2) Postaje za praćenje stanja podzemnih voda.

2.1. Mreža postaja za praćenje površinskih voda

Članak 23.

(1) Mreža postaja za praćenje površinskih voda obuhvaća skup hidroloških postaja čiji podaci predstavljaju osnovu za praćenje i istraživanje kvantitativnih karakteristika površinskog vodnog potencijala.

(2) Na postajama za praćenje stanja površinskih voda prate se jedan ili više hidroloških elemenata:

1) vodostaj;

2) protok vode;

3) temperatura vode;

4) suspendirani riječni nanos;

5) granulometrijski sastav suspendiranog nanosa i nanosa s dna;

6) poprečni profil korita;

7) pojava leda.

(3) Na postajama za praćenje površinskih voda u sastavu mreže za praćenje površinskih voda prate se oni hidrološki elementi koji su utvrđeni godišnjim programom hidroloških radova.

(4) Način praćenja pojedinih hidroloških elemenata naveden je u Programu rada meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja.

(5) Metode mjerenja i bilježenja vodostaja površinskih voda, metode mjerenja protoka vode, metode mjerenja suspendiranog riječnog nanosa i metode mjerenja temperature površinskih provode se na način opisan međunarodnim Standardom ISO te smjernicama koje donosi Svjetska meteorološka organizacija.

(6) Popis hidroloških postaja površinskih voda u sastavu mreže za praćenje površinskih voda naveden je u Odluci o utvrđivanju položaja meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja od interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 24.